

СТАНОВИЩЕ

От Доц. д-р Иван Кръстев

Югозападен университет „Неофит Рилски“ Благоевград

На дисертация за придобиване на научната и образователна степен “доктор”,

област на висшето образование: 3.Стопански, социални и правни науки,

професионално направление: 3.2 Психология

научна специалност Педагогическа и възрастова психология

Автор: Николаос Георгулас

Тема: РАЗПРОСТРАНЕНИЕ И СОЦИАЛНО-ДЕМОГРАФСКИ ДЕТЕРМИНАНТИ
НА ЕМОЦИОНАЛНИТЕ И ПОВЕДЕНЧЕСКИ НАРУШЕНИЯ В ДЕТСТВОТО:
КРОС-КУЛТУРНО ИЗСЛЕДВАНЕ

Представеният от Николаос Гергулас дисертационен труд разглежда важен проблем с изразена научна и научно-приложна стойност, който не само провокира интереса на изследователи от различни сфери, но запазва актуалността си поради високата си социална значимост, свързана с емоционалните и поведенчески нарушения възникващи в детската възраст и имащи отрицателно въздействие както върху отделния индивид и неговото семейство, така и върху цялото общество.

Темата на научната разработка притежава своята актуална значимост, като се има предвид постоянно увеличаващите се негативни прояви като агресия, насилие и дори сериозни престъпления, до голяма степен дължащи се на емоционалните и поведенчески деформации, формиращи се още в детската възраст. Ефективната борба против подобни явления без съмнения е свързана със сериозна превантивна работа в училището и семейството.

Самият дисертационен труд е с обем от 167 страници, в които се включват увод, три глави, заключение, дискуссионни въпроси, научни приноси, библиографска справка и приложения с методиките на изследването. Броят на литературните източници е 128, като преобладаващата част по понятни причини е на английски език. В същото време обаче, макар и в по малка степен е използвал и български автори. Научният труд е онагледен доста подробно с помощта на 36 таблици и схеми.

Теоретичната обосновка на изследването е подробно разработена в първата глава на дисертацията. Авторът последователно ни запознава със същността и предпоставките за възникването на разглежданите проблеми. В този смисъл дисертантът

умело анализира емоционалното развитие в детството като фактор за поведенчески нарушения, засягайки също така неговите онтогенетични етапи като наталния период ранното детство, предучилищния и училищния период. Особено внимание тук е отделено на ролята на семейството и неговото влияние върху развитието и поведението на подрастващото поколение.

Направен е също така сполучлив опит за описание и класификация на емоционалните и поведенчески нарушения в детската възраст, като за това се позовава на авторитетни източници като Диагностично-статистически наръчник за психически разстройства, на изследванията на Американската психиатрична асоциация, на Международната класификация на болестите и на данни на Световната здравна организация. Добро впечатление в този смисъл прави аргументираното изразяване на личното мнение на автора, базиращо се на изследванията на известни учени в тази област, както и върху неговия личен опит като преподавател в различни гръцки начални учебни заведения.

Втората глава на дисертацията включва организационния дизайн на изследването, чиято цел предполага да се направи сравнителен анализ на разпространението на емоционалните и поведенчески нарушения сред децата на възраст от 2 до 5 години в Гърция и България. Извадката на изследването включва 212 майки на деца на посочената възраст, равномерно разпределени в две основни групи според тяхната националност. Акцентът на изследването е поставен върху влиянието на три основни фактора (а именно: възраст, пол и брой на децата в семейството), стоящи в основата на разпространението на емоционалните и поведенчески деформации. В този смисъл извадката е подбрана коректно и е релевантна на поставената цел. В следствие на поставените задачи са формулирани 4 хипотези, предполагащи различия в ефекта и разпространението на емоционалните и поведенческите нарушения сред българските и гръцките деца, дължащи се основно на посочените по-горе фактори.

Използваният методически инструментариум е подходящ за поставените цели и се състои от Детски поведенчески въпросник (CBCL) за родители на Achenbach и Rescorla, състоящ се от 2 основни скали: Интернални (вътрешни) психологични състояния, включващи отделни скали за емоционална реактивност, тревожност, депресивност, соматични проблеми и отчужденост и Екстернални (състояния, дължащи се на външни влияния), със скали за агресивно поведение и проблеми с вниманието. Посочените две основни групи скали се обединяват в скала Общи проблеми, която представлява сума от оценките, поставени по всички скали.

Анализът на получените резултати е представен в трета глава. С помощта на подробна статистическа обработка, те са коректно и систематично представени в отделни таблици по всяка една от посочените скали както за българската, така и за гръцката извадка. Изчислени са средните стойности и статистически отклонения за различните скали и извадки, което показва отлично владение на статистическата обработка на данните, позволяващо аргументирана обосновка на предварително зададените хипотези. Следствие на това, изводите и препоръките са много добре систематизирани и изглеждат логични.

Като цяло, авторът на научното изследване е представил логична и завършена разработка, имаща своите очевидни научни и практически достоинства, които са отделно

описани в приносите на дисертационния труд. Сред тях си заслужава да се посочат направения сравнителен анализ и тежестта на отделните фактори влияещи върху емоционалните и поведенческите проблеми и нарушения при децата от двете различаващи се култури – тези на гръцката и българската. В този смисъл резултатите от научното изследване биха могли да бъдат приложени и използвани за практически мерки, насочени към превенция на емоционалните и поведенчески нарушения, възникващи при децата от ранна възраст и корекция на тяхното поведение в предучилищна възраст.

Представеният автореферат адекватно отразява дисертационната разработка като обособено място е отделено на резултатите, изводите и научните приноси, аргументирани с помощта на сериозна и задълбочена статистическа обработка на получените данни.

Заключение:

Считам, че представената дисертация отговаря на изискванията за задълбочена научна разработка като едновременно с това разкрива способностите на докторанта добре да организира и проведе сериозно научно изследване. Това ми да ва основание да предложа на уважаваното научно жури да оцени дисертационния труд положително и гласувам с „Да“ за присъждането на Николаос Георгулас образователната и научна степен „доктор“.

Дата: 01.05.2021.

Член на научното жури:.....

(доц. д-р Иван Кръстев)

S T A T E M E N T

Of PhD thesis on the topic:

PREVALENCE AND SOCIO-DEMOGRAPHIC DETERMINANTS OF EMOTIONAL AND BEHAVIORAL DISORDERS IN CHILDHOOD: A CROSS-CULTURAL STUDY

On a dissertation for acquiring of educational and scientific degree “Doctor”, Area of high education: 3. Social, Economic and Legal Sciences, Professional field: 3.2 Psychology, Field: “Educational and developmental psychology”

From Assoc. Prof. Dr. Ivan Krastev

South-West University "Neofit Rilski" Blagoevgrad

PhD student: Nikolaos Georgoulas

The dissertation presented by Nikolaos Gergulas considers an important problem with a pronounced scientific and scientific-applied value, which not only provokes the interest of researchers from different fields, but remains relevant due to its high social significance related to emotional and behavioral disorders occurring in childhood and having a negative impact on the individual and his family, as well as on society as a whole.

The topic of scientific research has its current significance, given the ever-increasing negative manifestations such as aggression, violence and even serious crime, largely due to emotional and behavioral distortions that form in childhood. The effective fight against such phenomena is undoubtedly associated with serious preventive work in school and family.

The dissertation itself has a volume of 167 pages, which includes an introduction, three chapters, conclusion, discussion questions, scientific contributions, bibliography and appendices to the research methods. The number of literary sources is 128, and the predominant part, for obvious reasons, is in English. At the same time, however, although to a lesser extent, he also used Bulgarian authors. The scientific work is illustrated in great detail with the help of 36 tables and diagrams.

The theoretical substantiation of the research is elaborated in detail in the first chapter of the dissertation. The author consistently acquaints us with the nature and prerequisites for the occurrence of the considered problems. In this sense, the dissertation skillfully analyzes the emotional development in childhood as a factor for behavioral disorders, also affecting its ontogenetic stages such as the natal period, early childhood, preschool and school period. Particular attention is paid here to the role of the family and its influence on the development and behavior of the younger generation.

Successful attempts have also been made to describe and classify childhood emotional and behavioral disorders, citing authoritative sources such as the Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, research by the American Psychiatric Association, the International Classification of Diseases, and the data from the World Health Organization. A good impression in this sense is made by the reasoned expression of the personal opinion of the author, based on the research of famous scientists in this field, as well as on his personal experience as a teacher in various Greek primary schools.

The second chapter of the dissertation includes the organizational design of the study, which aims to make a comparative analysis of the prevalence of emotional and behavioral disorders among children aged 2 to 5 years in Greece and Bulgaria. The sample of the study includes 212 mothers of children of the indicated age, evenly distributed in two main groups according to their nationality. The focus of the study is on the influence of three main factors (namely: age, gender and number of children in the family) underlying the spread of emotional and behavioral deformities. In this sense, the sample is selected correctly and is relevant to the goal. As a result of the set tasks, 4 hypotheses have been formulated, suggesting differences in the effect and prevalence of emotional and behavioral disorders among Bulgarian and Greek children, mainly due to the above factors.

The methodological tools used are suitable for the set purposes and consist of the Children's Behavior Questionnaire (CBCL) for parents of Achenbach and Rescorla, consisting of 2 main scales: Internal (internal) psychological states, including separate scales for emotional reactivity, anxiety, depression, somatic problems and alienation and External (conditions due to external influences), with scales for aggressive behavior and attention problems. These two main groups of scales are combined into a General Problems scale, which is the sum of the grades given on all scales.

The analysis of the obtained results is presented in the third chapter. With the help of detailed statistical processing, they are correctly and systematically presented in separate tables on each of the indicated scales for both the Bulgarian and the Greek sample. The average values and statistical deviations for the different scales and samples are calculated, which shows excellent mastery of the statistical data processing, allowing a substantiated substantiation of the pre-set hypotheses. As a result, the conclusions and recommendations are very well systematized and seem logical.

In general, the author of the scientific research has presented a logical and complete development, having its obvious scientific and practical merits, which are separately described in the contributions of the dissertation. Among them, it is worth mentioning the comparative analysis and the severity of the individual factors influencing the emotional and behavioral problems and disorders in children from the two different cultures - those of Greek and Bulgarian. In this sense, the results of scientific research could be applied and used for practical measures aimed at preventing emotional and behavioral disorders occurring in children from an early age and correcting their behavior in preschool age.

The presented abstract adequately reflects the dissertation development as a separate place is given to the results, conclusions and scientific contributions, argued with the help of serious and in-depth statistical processing of the obtained data.

Conclusion:

I believe that the presented dissertation meets the requirements for in-depth research and at the same time reveals the ability of the doctoral student to organize and conduct serious research. This is a reason for me to suggest to the esteemed scientific jury to evaluate the dissertation positively and to vote "Yes" for the award of the educational and scientific degree "Doctor" to Nikolaos Georgoulas.

Date: 01.05.2021.

Member of the scientific jury:

(Assoc. Prof. PhD Ivan Krastev)